

naționalei în Madrid, Barcelona și Cartagina... Badeer, conducător al Internaționalei I la Haga...»¹. Internaționala era denumită de gazetă «giganticul partid universal... de proletari și muncitori». Inspirându-se după modelul Internaționalei, cercul din jurul gazetei căuta să realizeze aderența unor grupări din diferite orașe ale țării la activitatea sa.

Interesul pe care cercurile socialiste premarxiste îl manifestau față de activitatea organizatorică și ideologică a Internaționalei se împletea cu creșterea preocupărilor pentru studierea socialismului științific. În perioada Internaționalei și imediat după încetarea activității acesteia s-au răspândit în original o serie de lucrări ale fondatorilor concepției științifice despre lume a clasei muncitoare. Deosebit de susținut era interesul pentru *Capitalul* lui Marx, care circula în deceniul al 8-lea al secolului al XIX-lea în limba germană și tradus în franceză și rusă, precum și lucrările de popularizare consacrate acestei opere, printre care *Das Kapital und die Arbeit* (Capitalul și munca) a lui Most, *Capitalul* a lui Caffiero și *Quintessenz des Sozialismus* (Chintesența socialismului) de prof. Scheffel².

După 1880, bogata presă socialistă din România a ținut trează tradiția glorioasă a Internaționalei I, făcând adesea referiri la activitatea acesteia. Cultivării tradițiilor Internaționalei i se conferea un sens activ, de mobilizare a clasei muncitoare la luptă în spiritul cauzei Asociației Internaționale a Muncitorilor.

Cu toate că dominante în concepțiile participanților la cercurile socialiste din deceniul al 8-lea al secolului trecut au rămas ideile socialiste nemarxiste, cu precădere cele de esență narodnică, totuși socialismul științific le capta atenția. Familiarizarea cu operele lui Marx și Engels le-a permis să discearnă deosebirea dintre fundamentarea științifică a socialismului și diferitele curente de nuanță utopică și mic-burgeoisă ale socialismului. În broșura *Procesul fraților Nădejde înaintea juriului universitar*, publicată la Iași în 1881 se scria: «Marx în cartea sa *Das Kapital* a pus bazele socialismului științific» (p. 6). În «*Un studiu psihiatric*...» se menționa: «Socialismul a obținut baze științifice și s-a făcut cuvântul cel din urmă al științei» (p. 29).

Fiind preluate și transpuse în activitatea practică de partea cea mai avansată a militanților mișcării muncitorești și socialiste din România, ideile Internaționalei au găsit ecou, chiar în timpul activității sale, printre unii intelectuali cu stare de spirit înaintată. Deși cercetările actuale nu beneficiază de un material documentar mai larg, există totuși unele date care indică fie apartenența sigură a unor intelectuali în cadrul unor secții ale Internaționalei din Apus (Franța, Elveția, Belgia), fie participarea probabilă a altora.

O participare activă, dar sinuoasă, în cadrul Internaționalei a avut Zamfir C. Arbore, care s-a stabilit în 1878 în România, întreținând inițial legături strânse cu cercurile socialiste. Arbore s-a lăsat un timp atras de activitatea lui Bakunin, cunoscutul adversar al marxștilor din cadrul Internaționalei. Ulterior, Arbore a rupt legăturile sale cu Bakunin. Cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de la întemeierea Internaționalei I, organul Partidului Social-Democrat și al Uniunii sindicale, «Lupta», publica facsimilul cărții sale de membru al Internaționalei

¹ «Înainte», nr. 1 din 26 octombrie 1880. Vezi și *Presa muncitorească și socialistă din România*, vol. I, partea I, București, Edit. politică, 1964, p. 74.

² *Documente privind războiul pentru independență*, vol. I, partea I, p. 971—972. În legătură cu procesul pătrunderii operelor și a ideilor lui K. Marx și F. Engels în România în perioada mișcării socialiste premarxiste, vezi p. 604, 666, 685, 698 etc.